

Tragovima vjere

Nedavno se Benedikt XVI sjetio kako su Svetu Zemlju ponekad nazivali „petim Evandjeljem“. Jer Isus je rođen u određenom trenutku i na stvarnom mjestu, u komadiću zemlje na samom rubu Rimskoga Carstva. U toj je zemlji naš Gospodin živio i umro za cijelo čovječanstvo. Počevši od lipnja 2012.godine ova će web stranica nuditi odjeljak Putovanja kroz Svetu Zemlju kako bi mjesta gdje je Krist živio na zemlji učinili poznatijim.

30.06.2012.

Tragovima vjere

Putovanja kroz Svetu Zemlju

„Kako biste čitanjem svetoga Evandjelja došli što bliže Gospodinu, uvijek sam vam preporučivao da se u određeni prizor tako uživite kao da ste jedna od tamo prisutnih osoba.” Nedavno se Benedikt XVI sjetio kako su Svetu Zemlju ponekad nazivali „petim Evandjeljem“. Jer Isus je rođen u određenom trenutku i na stvarnom mjestu, u komadiću zemlje na samom rubu Rimskoga Carstva. U toj je zemlji naš Gospodin živio i umro za cijelo čovječanstvo.

Počevši od lipnja 2012.godine ova će web stranica nuditi odjeljak Putovanja kroz Svetu Zemlju kako bi mjesta gdje je Krist živio na zemlji

učinili poznatijim. Ovo će također služiti i kao koristan vodič onima koji su sami u mogućnosti posjetiti Sveta Mjesta.

Betlehem, kolijevka Davidove loze

Isus se, prema Pismu, rodio u Betlehemu u jednoj špilji „jer za njih nije bilo mjesta u svratištu” (Lk 2, 7).

Izračunato je da su Betlehem osnovali Kanaanci oko 3000 god.pr.Kr. Spominje se u nekim pismima koje je egipatski Guverner Palestine slao faraonu oko 1350.godine prije Krista. Kasnije su ga osvojili Filistejci. U Svetom Pismu, prvi spomen Betlehema (koji se u to vrijeme također zvao i Efrat, „plodni“) nalazi se u Knjizi Postanka, kada se govori o smrti i pokopu Rahele, druge žene patrijarha Jakova. „Tako umrije Rahela. Sahrane je na putu u Efratu, to jest Betlehem.”

Kasnije, kada su zemlju između sebe podijelila plemena izabranog naroda, Betlehem je dodijeljen Judi, i postao je rodno mjesto Davida, pastira, najmlađeg sina velike obitelji, kojeg

je Bog izabrao da bude drugi kralj Izraela. Otada se Betlehem povezuje s lozom Davidovom i prorok Mihej prorekao je da će se tamo, u tom malenom gradiću, roditi Mesija.

A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena. Zato će ih Jahve ostaviti dok ne rodi ona koja ima roditi. Tada će se Ostatak njegove braće vratiti djeci Izraelovoj.

Nekoliko se elemenata ovog odlomka povezuje s proročanstvima o Mesiji koje je izrekao Izaija, te također i s drugim tekstovima Pisma koji objavljuju budućeg Davidovog nasljednika. Židovska tradicija

gledala je na riječi Miheja kao na proročanstvo o dolasku Mesije što je očito iz nekoliko odlomaka u Talmudu. Sveti Ivan također, u svome Evanđelju, pokazuje koje je mišljenje prevladavalo među Židovima u to vrijeme o Isusu vezano za to gdje se Mesija treba roditi: *Ne kaže li Pismo da Krist dolazi iz potomstva Davidova, i to iz Betlehema, mjesta gdje bijaše David?*

Ali u Evanđelju svetoga Mateja točno se citira Mihejevo proročanstvo kada Herod skuplja svećenike i pismoznance da ih pita gdje se Mesija treba roditi. *U Betlehemu judejskome jer ovako piše prorok: „A ti, Betleheme, zemljo Judina! Nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim jer iz tebe će izaći vladalac koji će pasti narod moj – Izraela!“*

Bog je rođen u Betlehemu

Početkom prvog stoljeća nakon Krista, Betlehem je bio selo s ne više

od tisuću stanovnika: maleni broj raspršenih kuća zaštićenih zidom koji je bio u lošem stanju, čak i potpuno uništen jer je bio izgrađen gotovo tisuću godina ranije. Njegovi su stanovnici živjeli od poljoprivrede i stočarstva. Imali su dobra polja pšenice i ječma na velikim čistinama u podnožju brda; možda otuda potječe i ime Bet-Lehem, hebrejski „kuća kruha“. Polja najbliža pustinji bila su pašnjaci za stada ovaca.

U malenom selu Betlehemu dani su prolazili u monotonom ritmu poljoprivredne sezone toga kraja sve do besprimjernog događaja koji će ga zauvijek proslaviti u cijelome svijetu.

Sveti Luka jednostavno nam priča. *U one dane izađe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta.*

Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući da je bio iz doma i loze

Davidove, uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju – u grad Davidov, koji se zove Betlehem – da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna.

Oko stotinu i pedeset kilometara razdvajalo je Nazaret od Betlehema. Putovanje će biti osobito teško za Mariju, s obzirom na njezino stanje.

Betlehemske kuće bile su skromne, a kao i u ostatku Palestine, seljani su koristili spilje za ostave i štale kako bi što više iskoristili tu stranu brijega. Upravo je u takvoj jednoj spilji rođen Isus.

I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.

Dijete koje je Bog

Božja je providnost tako posložila stvari da se Isus, Riječ koja tijelom postade, Kralj svega svijeta i Gospodar povijesti, rodi u potpunom siromaštvu. Nije čak imao ni ono što bi siromašna obitelj s ljubavlju pripremila za rođenje svojega prvorođenca. Imao je samo pelene i jasle.

„Nikada nećemo biti istinski sretni ako ne budemo zaista pokušavali oponašati Isusa. Moramo biti ponizni poput njega. Ponavljam: vidite li gdje je skrivena Božja veličina? U jaslama, u pelenama, u štalici. Otkupljujuća moć naših života može funkcionirati samo kroz poniznost. Moramo prestati misliti o sebi i osjećati odgovornost da pomognemo drugima.”

„Jednako kako se hrana tretira sa soli kako bi bila ukusan, tako i mi svoj život uvijek moramo tretirati s poniznosti. Moje kćeri i sinovi,

nemojte se ponašati poput nesilice koja snese samo jedno jaje i onda se hvali i kokodače posvuda. Nisam ja izmislio ovu usporedbu: koriste je duhovni autori već više od četiri stoljeća. Moramo provoditi apostolat i obavljati svoj posao – intelektualni ili manualni, ali uvijek apostolski – s velikim ambicijama i velikom željom da služimo Bogu i prođemo neprimijećeni, sigurni da će ih On sve obistiniti.”

Betlehem i prvi kršćani

Od samog početka su Gospodinovi učenici i prvi kršćani bili vrlo svjesni važnosti Betlehema. Na polovici drugog stoljeća iza Krista, sveti Justin, koji je bio rodom iz Palestine, prenosi sjećanja koja su se prenosila s roditelja na djecu među stanovnicima Betlehema, o štalici u kojoj je rođen Isus.

U prvim desetljećima narednog stoljeća Origen svjedoči da je mjesto

gdje je rođen naš Gospodin vrlo dobro poznato u okolici, čak i među onima koji nisu bili kršćani. „U harmoniji s onim što govore Evanđelja, ljudi u Betlehemu pokazuju vam spilju u kojoj je [Isus] rođen i, unutar spilje, jaslice u koje je položen, umotan u pelene. A to što pokazuju na ovom mjestu poznato je čak i među onima koji ne pripadaju vjeri; „u ovoj spilji“ reći će vam „rođen je Isus kojeg štujete i cijene kršćani.“

U vrijeme cara Hadrijana, carske su vlasti izgradile poganske hramove na različitim mjestima koja su kršćani štovali, poput Svetoga Groba i Kalvarije, u nadi da će izbrisati sve tragove Kristovog života na zemlji. “Od vremena Hadrijana pa sve do vladavine Konstantina, što obuhvaća nekih stotinu i osamdeset godina, na mjestu Uskrsnuća štovan je kip Jupitera, a mramorni Venerin kip krivovjerci su postavili na Kalvariji.

Autori ovog progona nedvojbeno su pretpostavljali da će, ako sveta mjesta zagade idolima, uništiti našu vjeru u Uskrsnuće i Križ.”

Nešto se slično možda dogodilo u Betlehemu: mjesto gdje je Isus rođen postalo je sveta šuma posvećena bogu Adonisu. Sveti Ćiril Jeruzalemski vidio je područje na kojem je bila spilja, prekriveno drvećem, a sveti Jeronim također se ironično odnosi prema propalom pokušaju da se kršćansko sjećanje po pogani: „Betlehem, koji sada pripada nama, najveličanstvenije mjesto na svijetu, mjesto o kojem je psalmist rekao „Istina izvire iz zemlje,“ (Ps 84:12), ležao je u sjeni šume Tamuza, ili Adonisa, a Venerin ljubavnik žalovao je u spilji u kojoj je mnogo godina ranije Krist pustio prve suze.”

Bazilika Rođenja Isusova: povijest

Vodeći se ovom neprekidnom, jednodušnom tradicijom, car

Konstantin dao je iznad spilje izgraditi veliku baziliku. Posvećena je 31.svibnja 339.godine, a jedna od prisutnih na svečanosti bila je sveta Helena koja je bila pokretačka snaga cijelog tog projekta.

Od te prve bazilike nije ostalo mnogo jer je razrušena i uništena tijekom pobune Samarijanaca 529.godine. Kada je ponovo uspostavljen mir, Betlehem je utvrđen, a car Justinijan naredio je da se izgradi nova bazilika, na istom mjestu kao i prethodna, samo veća. Ova bazilika stoji i danas, preživjela je različite invazije pri kojima su druge konstantinske / bizantinske crkve razrušene. Rečeno je da su Perzijanci, koji su 614.godine uništili gotovo sve crkve i samostane u Palestini, iz poštovanja odlučili poštedjeti betlehemsku baziliku, jer su u njoj našli mozaik koji je prikazivao Tri Kralja obučene u perzijsku odjeću. Bazilika je ostala

gotovo netaknuta i tijekom egipatske invazije u Svetu Zemlju godine 1009. te nakon brojnih bitki koje su se vodile iza dolaska križara 1099.godine.

Nakon tolikih brojnih povijesnih previranja, spilja i bazilika povjerene su na čuvanje franjevcima 1347.godine. Oni se sve do danas brinu o njima iako ortodoksni Grci, Sirijci i Armenci također polažu prava na ovo sveto mjesto.

Eksterijer bazilike

S trga ispred bazilike posjetitelj ima dojam kao da stoji pred srednjovjekovnom tvrđavom zbog debelih zidova i potpornih lukova s nekoliko malenih prozora. Ulazi se kroz toliko malena vrata da kroz njih može proći samo jedna osoba i to pognuto i prilično teško. U svojoj homiliji na Polnoćku 2011.godine, Benedikt XVI rekao je o ulazu u ovu baziliku:

„Danas će svatko tko poželi ući u Crkvu Rođenja Isusovog u Betlehemu vidjeti da je pet i pol metara visok ulaz, kroz koji su ulazili carevi i vladari, sada vrlo smanjen. Ostao je samo maleni otvor od metar i pol. Namjera je vjerojatno bila osigurati crkvi veću sigurnost od napada, ali više od svega spriječiti ljude da u kuću Božju ulaze jašući konje. Svatko tko želi ući na mjesto gdje se Isus rodio mora se prignuti. Čini mi se da je ovdje otkrivena dublja istina, koja bi nam trebala u ovoj svetoj noći dirnuti naša srca: ako želimo pronaći Boga koji se pojavio kao dijete, moramo sjahati s visokog konja našeg ‘prosvijetljenog’ razloga. Moramo po strani ostaviti svoje lažne sigurnosti, svoj intelektualni ponos, sve što nas sprječava prepoznati Božju blizinu.”

Interijer: Spilja Rođenja

Bazilika je izgrađena u obliku križa, s pet pobočnih lađa, a duga je 54 metra. Četiri reda ružičastih mramornih stupova pružaju harmoniju. Na nekim je mjestima još uvijek moguće vidjeti ostatke mozaika koji su prekrivali pod Konstantinove bazilike, a zidovi čuvaju ostatke mozaika koji datiraju još iz vremena križara.

Ali središte ove velike crkve je Spilja Rođenja, koja leži ispod hrama. U obliku je vrlo malene kapelice s malom apsidom na istočnoj strani. Zidovi i strop su crni od dima svijeća koje su palili naraštaji pobožnih kršćana. Ispod oltara, srebrna zvijezda pokazuje mjesto gdje je Djevica Marija rodila Isusa. Na natpisu piše *Hic de Virgine Maria Iesus Christus natus est.*

Jasle u koje je Marija položila Dijete nakon što ga je umotala u pelene nalazi se u malenoj kapelici pokraj

Spilje. To je zapravo samo udubina u stijeni, iako je danas obložena mramorom, a u prošlosti je bila obložena srebrom. Ispred nje nalazi se oltar Triju Mudraca, a na njemu je prikazana scena njihovog dolaska.

Za više informacija: ([website of the Franciscans of the Holy Land](#)).

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/
tragovima-vjere/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/tragovima-vjere/) (6.08.2025.)